

Memo van de gedeputeerde

mr. S.M. Otters - Bruijnen

Gedeputeerde Mobiliteit, Organisatie en Europese programma's

Onderwerp

Dienstregeling NS 2023

Geachte Statenleden,

Via deze memo wil ik, in aansluiting op mijn toezegging n.a.v. de motie van D66 betreffende 'Noodkreet NS-dienstregeling', u graag onze Brabantse reactie aanbieden zoals die aan NS is toegestuurd. Deze reactie is tot stand gekomen n.a.v. het verzoek daartoe wat ons via de landsdelige OV- en Spoortafel Zuid heeft bereikt. Onze reactie hebben we mede gebaseerd op input die wij ook van Brabantse spoorgemeenten en OV-bedrijven hebben ontvangen. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is lid van de landsdelige OV- en Spoortafel Zuid en is via die lijn op de hoogte van de door ons uitgebrachte reactie.

Met vriendelijke groet,

mr. S.M. Otters - Bruijnen

Datum

7 november 2022

Documentnummer

5164883

Aan

Provinciale Staten van
Noord-Brabant

Kopie aan

Van

Telefoon

Email

sotters@brabant.nl

Bijlage(n)

2

Bijlage 1

Ontvangen input vanuit Arriva m.b.t. mogelijke optimalisaties uitgaande van de huidige busdienstregeling. In Brabant heeft Arriva geen wijziging van de busdienstregeling in december voorzien. Het is nu ook niet meer mogelijk om dat te doen, dus we moeten uitgaan van de huidige bustijden.

In de dienstregeling 2023 zijn een aantal frequentie verlagingen op Sprinter treinen opgenomen die gevolgen kunnen hebben voor de aansluitingen tussen bus en trein. De relevante aansluitingen zijn:

Gilze-Rijen:

- In avond en weekend gaat dit station door NS 1x/uur bediend worden ipv nu 2x/uur.
- In het weekend sluit lijn 130 van/naar Gilze aan op de trein. Zowel de aansluiting richting Tilburg als richting Breda is belangrijk. Lijn 130 komt aan om .53 en vertrekt om .07. Dringend verzoek is om station Gilze-Rijen door de trein in beide richtingen om .00 te laten bedienen. De bus-trein en trein-bus aansluitingen blijven daarmee in stand.

Oisterwijk:

- In het weekend gaat dit station door NS 1x/uur bediend worden ipv nu 2x/uur.
- In het weekend sluit lijn 140 van/naar Haaren/Helvoirt aan op de trein van/naar Eindhoven. Lijn 140 komt aan rond .37 en vertrekt rond .24. Voor de aankomende bus zou de trein die om .44 richting Eindhoven vertrekt in stand moeten blijven. Voor de vertrekkende bus zou de trein die om .14 aankomt vanuit Eindhoven in stand moeten blijven.

Best:

- In de avond gaat de Sprinter Den Bosch – Best – Deurne 1x/uur rijden ipv nu 2x/uur. In het weekend gaat zowel de Sprinter Den Bosch – Best – Deurne als de Sprinter Weert – Best – Tilburg Universiteit 1x/uur rijden ipv nu 2x/uur.
- De buslijn 141 sluit van/naar Oirschot aan op de trein in Best. Vooral de aansluiting richting Eindhoven is van belang, maar ook de aansluiting richting Den Bosch wordt gebruikt.
- In de avond komt buslijn 141 vanuit Oirschot aan om .48. Deze bus vertrekt richting Oirschot om .50. Dringend verzoek is om de trein die om .00 richting Eindhoven vertrekt in stand te houden, plus de trein die om .45 vanuit Eindhoven aankomt in Best. Het is helaas niet mogelijk om tegelijk de aansluiting richting Den Bosch goed te houden.
- In het weekend komt lijn 141 aan rond .52 en vertrekt rond .54. Dringend verzoek is om de trein die om .00 richting Eindhoven vertrekt in stand te houden, plus de trein die om .45 vanuit Eindhoven aankomt in Best.
- Voor de aansluiting van/naar Den Bosch is het verzoek om de trein die om .15 richting Den Bosch vertrekt in stand te houden, maar dit conflicteert met het dringende verzoek om de trein die om .45 uit Eindhoven komt in stand te houden. Omdat de aansluiting van/naar Eindhoven belangrijker is heeft dat voor ons prioriteit en zal de aansluiting van bus op trein naar Den Bosch ruim 50 minuten worden. Voor de aansluiting vanaf de trein uit Den Bosch op de bus is het in stand houden van de trein die om .45 aankomt uit Den Bosch van belang.

Oss:

- In de avond en het weekend gaat de Sprinter die station Oss bediend 1x per uur rijden ipv nu 2x per uur.
- In de avond bieden lijn 157 en 305 van/naar Uden aansluiting op de trein in Oss, zowel van/naar Den Bosch als van/naar Nijmegen. De meeste ritten sluiten aan op de IC, die 2x/uur blijft rijden. De aankomende lijn 157 biedt aansluiting op de vertrekkende Sprinter richting Den Bosch die nu om .43 vertrekt. Dringend verzoek is om deze Sprinter in stand te houden.
- In het weekend sluiten de aankomende lijn 157 en 305 beide aan op de vertrekkende Sprinter richting Den Bosch, de ene buslijn op die van .12 en de andere op die van .42. Als een van beide

Sprinters vervalt zal altijd een van beide bus-trein aansluitingen ook vervallen. Reizigers moeten dan een kwartier langer wachten op de IC. Verder is de aansluiting van de aankomende Sprinter uit Den Bosch op de vertrekkende lijn 157 van belang> het dringende verzoek is om de Sprinter die om .19 aankomt te handhaven. De overige aansluitingen zijn op de IC en blijven dus in stand omdat de IC wel 2x/uur blijft rijden.

Bijlage 2

Ontvangen input vanuit Reizigersoverleg Brabant (ROB) in kader van Adviesaanvraag NS aanpassing Dienstregeling 2023.

Algemeen

- De voorgenomen afschalingen in de dienstregeling 2023 hebben gevolgen voor alle reizigers. Een vermindering van 6 naar 4 treinen per uur zal in veel gevallen slechts wat minder gemak/comfort betekenen. Ook een extra overstap (bijvoorbeeld in Rotterdam voor reizigers van Breda naar Schiphol/Amsterdam vv, mét bagage...) is heel vervelend, maar zo lang een dergelijke afschaling een meer betrouwbare dienstregeling oplevert is dit in deze situatie een acceptabele oplossing.

Flexibiliteit

- Een van de argumenten om minder treinen te laten rijden is dat er minder reizigers zijn. Wij vragen ons echter af of alle verbindingen, op alle (deel)trajecten, op dezelfde dagen en tijden in dezelfde mate mee te maken hebben met eenzelfde terugloop van reizigers.
- Uit de adviesaanvraag is niet op te maken of alleen gekozen is voor het schrappen van treinen die relatief slecht bezet zijn, of dat er gewoon in grote lijnen afgeschaald wordt.
- Wij begrijpen de operationele uitdaging om hier in te schuiven en flexibiliseren, maar ons inziens is er ook in grotere lijnen meer maatwerk mogelijk. Wij denken bijvoorbeeld aan minder inzet op woensdag- en vrijdagspits, ietsje meer op vrijdagavond, een afwijkende dienstregeling in de kerstperiode, enzovoort. De reiziger is (zeker buiten de spits) inmiddels gewend aan het voortdurend checken van de meest actuele reisinformatie. De tijd van het spoorboekje is voorbij, plannen doe je in de app. Dit is hét moment om te profiteren van deze ontwikkeling.

Brabantse zorgen

- Reizigersoverleg Brabant kijkt uiteraard in het bijzonder naar wat de aanpassingen betekenen voor de Brabantse reiziger. Ongetwijfeld zullen deze nadelig zijn voor
- Minder reismogelijkheden betekent minder aansluitingen, waarmee de aantrekkelijkheid van het OV is geheel kleiner wordt. Dat betekent dan óók nadelige gevolgen voor de reizigersaantallen.
- Waar de HSL verbinding aanvankelijk voor een reizigersgroei in de bus in Breda zorgde zal het vervallen van de HSL-verbinding Rotterdam-Breda (en daarmee de rechtstreekse verbinding van Breda met Schiphol) zeker gevolgen hebben voor het OV-gebruik rond Breda.
- Overweging is om in de ochtend- en avondspits de HSL treinen Rotterdam-Breda wel te blijven rijden. Dit onlast ook de treinen Eindhoven-Rotterdam v.v. die nu al in de spits erg vol zitten.
- De stoptreinen rond Eindhoven gaan uurdiensten rijden in het weekend en in de avonduren. Hierdoor zou een ongelukkig 15/45 patroon kunnen ontstaan tussen Boxtel en Eindhoven. Om dit naar een halfuursdienst te brengen zal óf de trein naar Weert óf die naar Deurne een kwartier moeten schuiven. Nadeel is dat op de eindpunten aansluitingen verloren gaan. Mogelijke oplossing is in Eindhoven een 'knip' in de serie 4400 Den Bosch – Deurne aan te brengen. Een doorgaande verbinding is hier minder cruciaal.

Kritische aansluitingen

- Vooral voor de Brabantse multimodale reizigers kunnen de gevolgen groot zijn wanneer zowel de trein- als busdienstregeling gelijktijdig, maar zonder afstemming worden afgeschaald.
- In de NS-dienstregeling 2023 is een aantal frequentieverlagingen van Sprinters opgenomen. In de avonduren en weekenden gaat deze op een aantal trajecten naar één maal per uur.
- Tegelijkertijd is (als nasleep van de corona-pandemie en de personeelstekorten bij het streekvervoer) ook het aantal busritten teruggeschroeft. Sommige buslijnen rijden óók één maal per uur. Nu nog sluiten deze aan op de sprinters die ieder half uur rijden. Afhankelijk van welke sprinters NS laat vervallen zal een verbinding in stand blijven óf vervalt deze juist.

- De afschalingen van NS per december '22 kunnen dan ook op een verschillende plekken in onze provincie aanzienlijke gevolgen hebben voor de aansluitingen tussen bus en trein.
- Pas als de details van de NS dienstregeling bekend zijn, wordt helemaal duidelijk hoe groot de gevolgen zijn voor het OV-netwerk in Brabant. De dienstregeling voor de Brabantse bussen ligt tot medio 2023 al zo goed als vast. Arriva en Hermes hebben voor december 2022 weinig tot geen wijziging voorzien, en op minimale aanpassingen na zijn wijzigingen in de busdienstregeling in december zijn vrijwel niet meer mogelijk.

Concrete aansluitingen

Met nadruk maken wij ons zorgen om de volgende aansluitingen:

Station Gilze-Rijen zal in de avond en weekenden in elke richting slechts één maal per uur worden aangedaan in plaats van de huidige halfuursdienst. Streeklijn 130 verzorgt hier de verbinding met van/naar de kern Gilze. Hierbij is zowel de aansluiting richting Tilburg als richting Breda van belang. Wij adviseren dan ook dringend deze verbinding/aansluiting te behouden. Op basis van de huidige tijden (Lijn 130 aankomst .53, vertrek .07) verzoeken wij in beide richtingen de vertrektijd om .00 te laten behouden, zodat de verbinding tussen trein en bus behouden blijft.

Ook Station Oisterwijk krijgt in het weekend een uursbediening. Hier geeft op dit moment lijn 140 van/naar Haaren/Helvoirt (aankomst .37, vertrekt.24) nog een aansluiting op de trein van/naar Eindhoven. Voor de verbinding met de aankomende bus zou de trein die om .44 richting Eindhoven vertrekt in stand moeten blijven. Voor de vertrekkende bus zou de trein die om .14 aankomt vanuit Eindhoven in stand moeten blijven.

In Best is ons advies in de avond de trein die rond .00 richting Eindhoven vertrekt en .45 vanuit Eindhoven aankomt te behouden. Hierdoor blijft de aansluiting met Oirschot met buslijn 141 mogelijk. Dit gaat helaas wel ten koste van een aantrekkelijke aansluiting richting Den Bosch. Bij voorkeur blijft ook de Sprinter die rond .45 aankomt vanuit Den Bosch in stand.

In Oss bieden lijn 157 en 305 van/naar Uden aansluiting op de trein van/naar Den Bosch en Nijmegen. De meeste ritten sluiten aan op de IC die een halfuurdienst blijft rijden. De aankomende lijn 157 biedt aansluiting op de vertrekkende Sprinter richting Den Bosch die nu om .43 vertrekt. Dringend advies is om juist deze Sprinter in stand te houden.

In het weekend sluiten de aankomende lijnen 157 en 305 om en om aan op de halfuurlijks vertrekkende Sprinter richting Den Bosch. Eén van deze bus-trein aansluitingen zal dan vervallen, waardoor de reizigers moeten dan een kwartier langer wachten op de IC. Advies is om de Sprinter die om .19 uit Den Bosch aankomende Sprinter te handhaven, waarmee de aansluiting op de vertrekkende lijn 157 behouden blijft.

NS
Communicatie & Corporate Affairs
De heer J. van der Tak
Postbus 2025
3500 HA UTRECHT

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 680 76 80
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Onderwerp
Advies aanpassing Dienstregeling 2023

Geachte heer Van der Tak,

Als lid van de landsdelige OV en Spoortafel Zuid hebben wij uw brief ontvangen d.d. 22 augustus 2022 met kenmerk CC/PA/TD-931ZN. U vraagt daarin advies over de aanpassing van Dienstregeling 2023 (ingangsdatum: 11 december 2022) als gevolg van personeelstekort.

Wij hebben begrip voor de lastige situatie t.a.v. de beschikbaarheid van personeel en dat er mede daardoor door u moeilijke keuzes gemaakt moeten worden. Daarom maken wij graag gebruik van de mogelijkheid om u advies te geven over uw voorstellen voor aanpassing van de dienstregeling 2023.

Algemeen

Met elkaar werken we hard aan de grote integrale opgaven zoals de woningbouw en daarmee samenhangende mobiliteitstransitie. Vele uitdagingen liggen daar nog voor ons. Uw voorstellen voor inperking van de dienstregeling staan haaks op de ambities van het Toekomstbeeld OV 2040. Wij maken ons zorgen over de afgesproken en geplande frequentieverhogingen zoals de 3e en 4e IC tussen Breda en Eindhoven en de IC Eindhoven – Düsseldorf. Graag zien wij een bevestiging van dergelijke afspraken bij uw definitieve aanpassingen van de dienstregeling 2023.

In relatie tot uw voorstellen willen wij het belang benadrukken van een voor de reiziger goede, betrouwbare, herkenbare en afgestemde dienstregeling binnen het gehele openbaar vervoer. De trein, zowel de internationale als ook de nationale IC en zeker de Sprinter, vormt daarin een belangrijke schakel. Net als ook het busvervoer op regionaal en stedelijk niveau. De dienstregelingen voor het busvervoer 2023 in Noord-Brabant zijn al voorbereid. Wijzigingen daarin zijn niet meer mogelijk. Verschillende verlagingen van frequenties van Sprinters kunnen gevolgen hebben voor de aansluitingen tussen bus en trein. Dat moet voorkomen worden.

Datum
26 september 2022
Ons kenmerk
5135996
Uw kenmerk
CC/PA/TD-931ZN
Contactpersoon
G.T.M. (Gerben) Steenhof
Telefoon
(06) 27 74 51 89
Email
gsteenhof@brabant.nl
Bijlage(n)
Reactie Arriva en ROB

Met de inperking van de Sprinterfrequenties in met name weekend en avonduren wordt niet meer aan het minimale bedieningsniveau (2x per uur) voldaan. Dit speelt o.a. op de verbinding Nijmegen – Dordrecht, Roosendaal – Dordrecht en rondom Eindhoven op de verbinding Weert – Tilburg. Reizigers worden weer meer afhankelijk van de auto, maar dit is lang niet altijd en voor iedereen een alternatief. In een periode dat mensen na de beperkingen t.g.v. corona weer de weg terug moeten vinden naar het openbaar vervoer en dat in de weekenden ook al doen, is dit zeer ongewenst. Het heeft grote gevolgen voor mensen die op vrijdag en in het weekend vanuit omliggende gemeenten, dorpen en stations in grotere steden werken, winkelen of recreëren (uitgaan, theater en filmbezoek, sport). Studenten worden in de weekenden op weg naar de studentensteden sterk in hun reismogelijkheden beperkt.

Met het treingebruik op pre-corona niveau bestaat het risico dat de resterende sprinters overvol zullen zijn. Meer mensen zullen daardoor in het weekend de auto weer gaan gebruiken, wat tot extra overlast voor bewoners en bezoekers zal leiden. De beperking van de sprinterfrequentie is daarmee een verkeerd signaal nu op dit moment een mobiliteitstransitie nodig is om toekomstvaste verstedelijking mogelijk te maken.

Gelet op het voorgaande ontraden wij u de voorgenomen inperking van de Sprinterfrequenties door te zetten. Indien u daar toch toe besluit, moeten wat ons betreft in ieder geval de aansluitingen met de Brabantse buslijnen behouden blijven. Brabantse vervoerders zien daar mogelijkheden voor. De keuze voor de te schrappen Sprinters is daarin zeer essentieel. Brabantse stations waar dit aan de orde is, zijn bijvoorbeeld Gilze-Rijen, Oisterwijk, Best en Oss. Wij verzoeken u de door de Brabantse vervoerders aan u aangegeven optimalisatiemogelijkheden over te nemen. Daarnaast verzoeken wij u de lengte van de treinen die wel rijden, zowel de IC's als de Sprinters, aan te passen zodat er voldoende reizigers met voldoende zitplaatsgarantie kunnen blijven reizen.

De aanpassingen in de dienstregeling 2023 zijn ingrijpend en zeer zorgelijk met bovendien uw waarschuwing dat mogelijke verdere aanpassingen nodig kunnen zijn. Terugwinnen van reizigers in het totale ov-systeem wordt daarmee alleen maar moeilijker, zeker nu het aantal reizigers in het busvervoer nog achter blijft ten opzichte van voor corona. Al lijkt het weekend daar een uitzondering op te zijn. Graag vernemen wij waar en wanneer herstel van de oorspronkelijke dienstregeling plaats gaat vinden en welke argumenten en afwegingen daarbij gebruikt worden. Wij geven uw daarbij mee dit niet alleen vanuit rentabiliteit, maar nadrukkelijk ook vanuit reizigersperspectief te doen.

Specifieke elementen in de aanpassingen

Op enkele specifieke onderdelen van de aanpassingen in de dienstregeling 2023 wordt onderstaand concreter ingegaan.

Datum

26 september 2022

Ons kenmerk

/

Breda en West-Brabant:

Belangrijke IC-stations zoals Breda (185.000 inwoners) en Dordrecht (120.000 inwoners) houden in de weekenden en avonduren op de verbinding tussen deze stations alleen nog maar een Sprinterbediening van 1 x per uur. Dat is ver onder de maat.

De bediening van Internationale Knoop Breda wordt hard geraakt door het opheffen van de Intercity-direct treinen tussen Breda, Rotterdam, Schiphol en Amsterdam. Daarmee vervalt een van de twee pijlers voor de status van Breda als internationale knoop en goede ontsluiting op de Randstad waardoor grootschalige woningbouw hier mogelijk is.

Tussen Rotterdam en Breda resteren alleen nog de intercity's naar en van Den Haag en Eindhoven. We voorzien grote problemen met de dan nog beschikbare capaciteit. De IMA signaleert juist op deze verbinding een groot knelpunt. Ook verslechtert de aansluiting op diverse buslijnen in Breda, die juist strak op de Intercity-Direct zijn opgezet. Bovendien komt de bereikbaarheidssituatie van de regio in zijn totaal in het gedrang, omdat de A27 de komende jaren wordt aangepakt. Terwijl dat met vertragingen gepaard zal gaan en de aanpak van de A58 tussen Galder en Tilburg is vertraagd vanwege de stikstofproblematiek. Weliswaar rijdt de internationale trein Brussel-Amsterdam via Breda, maar die is qua capaciteit volstrekt onvoldoende en is bron van veel vertraging.

Verzocht wordt daarom de rechtstreekse Intercity's Direct tussen Breda, Rotterdam, Schiphol en Amsterdam v.v. te handhaven volgens de dienstregeling 2022 (zowel op werkdagen, als in de avonduren, als in de weekenden).

Datum

26 september 2022

Ons kenmerk

/

Dordrecht - Eindhoven

De IC, die 4x daags tussen Dordrecht en Eindhoven moet rijden, zal niet meer rijden. Dit verbaast ons, omdat over deze trein een overeenkomst met het ministerie gesloten is. Als tegenprestatie voor de treindienst hebben de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant ieder €1,72 miljoen in het infrafonds gestort, met het oog op infraverbeteringen op het traject. Nu lijkt NS eenzijdig niet meer aan haar verplichting te gaan voldoen. Heeft het ministerie daar toestemming voor gegeven? Op zijn minst hadden wij verwacht hierover door het ministerie geconsulteerd te worden (zie art 5 lid 3 en 4). Daarnaast biedt de overeenkomst – die in rechte afdwingbaar is (art 9 lid 1) – alleen de mogelijkheid om af te wijken van de afspraak om logistieke redenen. Daarvan is nu geen sprake.

Wij verzoeken dan ook deze verbinding in stand te houden.

Weert – Tilburg Universiteit en 's-Hertogenbosch – Deurne

De frequentieverlaging van de Sprinters betekent een aanzienlijke verslechtering van de bereikbaarheid van Eindhoven per trein vanuit een aantal omliggende gemeenten, dorpen en stations. Een halvering van de frequentie op koopavonden en bij evenementen en sportwedstrijden, zoals de thuiswedstrijden

van PSV, is voor Eindhoven onacceptabel. Het kan niet zo zijn dat er op avonden dat PSV in Eindhoven voetbalt maar 1 keer per uur een sprinter rijdt van en naar de omliggende stations.

Datum

26 september 2022

Ons kenmerk

/

Bovenstaande is in afstemming met diverse Brabantse spoorgemeenten en regio's tot stand gekomen met ook input vanuit vervoerders en het Reizigersoverleg Brabant.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

G.P.C. Mennen,
programmamanager Slimme en Groene Mobiliteit

In verband met geautomatiseerd verwerken is dit document digitaal ondertekend.